

УДК.631.14:633.1

Воробйова О.С.,
аспірант,
Воронянська О.В.,
к.е.н., доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет

РОЗВИТОК ЗЕРНОВИРОБНИЦТВА В СТЕПОВІЙ ЗОНІ УКРАЇНИ

Анотація. У статті розглянуті особливості функціонування та розвиток зерновиробництва в степовій зоні.

Ключові слова: зерно, виробництво, розвиток, степова зона, галузь, продукція.

Аннотация. В статье рассмотрены особенности функционирования и развитие зернопроизводства в степной зоне.

Ключевые слова: зерно, производство, развитие, степная зона, отрасль, продукция.

Annotation. In this article describes the features of the functioning and development of grain production in the steppe zone. Theoretical problems of innovative development of grain industry are described in this work. Methodological principles of innovation support are formulated. New varieties of grain and new technologies of grain production are considered. Main areas of innovation grain are defined. Introduction of new technologies of cereals are grounded.

Key words: grain production, development, steppe zone, industry, production.

Постановка проблеми. Виробництво сільськогосподарської продукції є головною метою аграрного сектора економіки для забезпечення населення високоякісними продуктами харчування, переробної галузі сировиною. Одну з лідируючих позицій в структурі рослинництва займає виробництво зернової продукції, бо зерно і виробленні з нього продукти завжди є ліквідними, оскільки вони становлять основу продовольчої безпеки країни. У зв'язку з цим розвиток зерновиробництва Україні має великі перспективи, як для забезпечення внутрішніх потреб, так і для задоволення потреб зовнішнього ринку. Проте, деякі питання які стосуються збільшення виробництва зерна, визначення тенденцій на ринку зернових, забезпечення галузі матеріально-технічними ресурсами у відповідності до сучасних вимог і вимог науково-обґрунтованих підходів до вирощування зернових культур залишаються не розкритими. Тому досить актуальною проблемою є висвітлення питань розвитку зерновиробництва саме в степовій зоні України.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Дослідженням розвитку зерновиробництва в степовій зоні України, його особливостями, ресурсного забезпечення зерновиробництва займалися такі видатні вчені як

П.Т. Саблук, В.І. Бойко, О.В. Гончаренко, М.В. Гладій та інші. Ними приділено увагу впровадженню інновацій в техніку і технологію виробництва зерна та пошуку джерел фінансування цих заходів. Між тим, низка питань, пов'язаних з регіональними особливостями зерновиробництва потребують подальшого дослідження.

Ціль роботи. Висвітлення особливостей розвитку зерновиробництва в степовій зоні України.

Виклад основного матеріалу. Степова сільськогосподарська зона охоплює всі південні області, тобто майже 40% території України, яка є головним виробником товарного зерна в країні. Зернові культури займають переважаюче місце в структурі посівів і економіці агропромислових формувань різних форм власності та видів господарювання. Основними зерновими культурами степової зони є пшениця та кукурудза, також вирощують просо та сорго.

Згідно з державною програмою «Зерно України – 2015» посівні площі зернових культур у 2015 році мають становити в межах 16,2 млн. га, у тому числі озимої пшениці – не менше 6,0 млн. га, озимого ячменю – 1,2 млн. га, озимого жита – 0,3 млн. га, кукурудзи – 4,0 млн. га, ярого ячменю – 2,2 млн. га. Площі посіву проса і сорго – 0,5 млн. га,

гречки – 0,3 млн. га. Згідно з науково-обґрунтованими нормами у польових сівоzmінах зернові культури повинні займати в господарствах степової зони 55-60% ріллі, тому у степовій зоні повинно надаватись пріоритет озимій пшениці, ячменю та сорго. [4]

Вважаємо, що розвиток зернової галузі вимагає ґрунтової економічної оцінки, перегляду цілого ряду позицій щодо технічно-технологічних, організаційно-економічних та ринкових умов функціонування всього зернопродуктового комплексу.

Основними пріоритетами раціонального розвитку зерновиробництва вважаємо такі: [4]

- гарантувати забезпечення зростаючих потреб населення і переробних галузей України у зерні належної якості;

- наростити експорт українського зерна з метою підвищення доходів його виробників, забезпечення ефективної роботи інфраструктури ринку та збільшення валютних надходжень в економіку країни;

- здійснити державну науково-технічну політику в розвитку селекції і насінництва зернових культур, удосконалити наукове, інформаційне та кадрове забезпечення;

- створити додаткові робочі місця в агропромисловому комплексі;

- використовувати продукцію зернової галузі за цінами, що забезпечують розширення її виробництва;

- забезпечити раціональне використання землі, оптимізувати структуру посівних площ, підвищити екологічну чистоту довілля;

- удосконалювати ринкові механізми цінного регулювання, кредитно-фінансової системи;

- сформувати ринкову інфраструктуру;

- спрямовувати інвестиційну політику на відновлення та розвиток вітчизняного ресурсного потенціалу сільськогосподарського виробництва, переробної і харчової промисловості.

Низька ефективність зернового господарства значною мірою пов'язані із фінансови-

ми аспектами діяльності виробників цієї продукції, які продиктовані, в тому числі, ринковими ситуаціями. Загальновідомо, що, для того, щоб фінансові проблеми були мінімальними, ринок повинен визнати продукцію. Лише в цьому випадку вона може бути реалізована з прийнятним для виробника фінансовим результатом. [5]

На сьогоднішній день ефективність зерновиробництва залежить від ряду чинників, головними з яких є інвестиційне забезпечення та розвиток інноваційної діяльності. Інвестиційна підтримка інноваційної діяльності не може бути забезпечена в повному обсязі без розвиненої фінансово-кредитної системи, фондового ринку, розвитку науки та техніки.

Розвиток зерновиробництва та збільшення обсягів виробництва зерна можна досягнути завдяки дотриманню основних чинників і їх комплексному співвідношенні і взаємоузгодженні, тобто: дотримання сівоzmін, внесення мінеральних добрив та проведення хімічної меліорації земель, розвиток селекції та насінництва, підвищення якості зерна, підвищення урожайності можна досягнути шляхом удосконалення зерновиробництва та застосування комплексного захисту рослин. Не менш важливим є необхідність впровадження сучасних районованих сортів та гібридів, застосування ресурсощадних технологій з урахуванням раціонального використання біокліматичного потенціалу та зональних природно-кліматичних умов, що стосуються вирощування окремих зернових культур.

Висновки. Покращення зерновиробництва в степовій зоні можна досягнути шляхом впровадження нових технологій виробництва, раціонального використання земельних ресурсів, введення нових сортів та гібридів саме для степової зони, застосування комплексних заходів, щодо захисту рослин. Оптимізація комплексу виробництва зерна, адаптація його до сучасних тенденцій розвитку ринку зернових продуктів дозволить збільшити показники економічної ефективності та прибутковості даної галузі.

Література.

1. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Закон України «Про зерно та ринок зерна в Україні».
3. Забезпечення конкурентоспроможності і економічного зростання регіонального АПК /За ред. І.І.Червена, Л.А.Євчук.-Миколаїв, 2005.-440с.
4. Комплексна галузева програма «Розвиток зерновиробництва в Україні до 2015 року» / Наказ Мінагрополітики від 23.10.2007р. — № 757/101[Електронний ресурс] / Режим доступу: - <http://minagro.gov.ua/ru/node/4132>
5. Формування і розвиток ринку зерна в Україні. Шпикуляк О. Г., Воскобійник Ю. П., Саблук Р. П., Овсянніков О. В. – К.:ННЦ ІАЕ, 2008. – 190 с.